

nitetski zbornik knj. I, sv. 1, str. 406. — ²⁸⁾ Isto knj. II, sv. 1, str. 56. — ²⁴⁾ *Dr Voj. Mihajlović*, nav. delo, str. 182. — ²⁵⁾ AS. MUD — sanitet No 2035/1850. — ²⁶⁾ A. S. MUD sanitet No 1805, 1861/1851. — ²⁷⁾ Zbornik zakona i uredaba XXVI, str. 468. — ²⁸⁾ Isto XXXVI, str. 499. — ²⁹⁾ Isto LIV, str. 750. — ³⁰⁾ *Dr Voj. Mihajlović*, nav. delo, str. 393. — ³¹⁾ Sanitetski zbornik knj. I, sv. 1, str. 409. — ³²⁾ Isto knj. II, sv. 1, str. 136. — ³³⁾ Zbornik zakona i uredaba VI, str. 98. — ³⁴⁾ Isto XIV, str. 185. — ³⁵⁾ Isto XXI, str. 10. — ³⁶⁾ A. S. MUD sanitet F I r 70/1881.

THE ARCHIVES OF THE MEDICAL DEPARTMENT OF THE HOME OFFICE OF THE KINGDOM OF SERBIA (1839—1918)

Ljubodrag A. POPOVIĆ

In this article we learn about the historical records that exist in the Archives of Serbia in Belgrade and concern the Medical Department of the Home Office of the Kingdom of Serbia. This Department was a state organ responsible to take care of all medical problems in Serbia in the course of the 19th and at the beginning of the 20th century. There are several parts in the article depending on the subject matter: Medical Department (introduction), Medical Institutions, Medical Personnel, Chief Medical Council and Legislation. In every part there is a brief historical outline of the activity and then reader is referred to the documents containing information on the afore-mentioned questions.

In the part devoted to the Medical Department it is spoken about the activity of this state organ. Through the part about medical institutions we get to know the quarantines, hospitals, pharmacies, chemical laboratory and spas, and through the section about medical personnel we learn about doctors, midwives, pharmacists, veterinary doctors and state boarders. The Chief Medical Council is a particular professional body which rendered professional help to medical institutions and personnel.

In the section about legislation information is given on the most important laws related to the work and organization of the medical service.

The largest part of the historical records was not explored until now, because few people were occupied with this work. These documents can be of great help to historians in the field of medicine, as a source to study many questions in the history of the medical service in Serbia in the 19th century which remained little known until today.

AKTIVNOST NAUČNOG DRUŠTVA ZA ISTORIJU ZDRAVSTVENE KULTURE JUGOSLAVIJE

GODIŠNJA SKUPŠTINA NAUČNOG DRUŠTVA

Redovna godišnja skupština Naučnog društva za istoriju zdravstvene kulture Jugoslavije održana je u Novom Sadu 18 decembra 1966. godine.

Skupštinu je otvorio i pozdravio prisutne predsednik Društva dr Hrvoje Tartalja a zatim su podneti sledeći izveštaji: Izveštaj o radu Izvršnog odbora za proteklu godinu, Izveštaj blagajnika, Izveštaj Nadzornog odbora, Izveštaj Redakcionog odbora, Izveštaj komisije za koordinaciju naučnog rada i Izveštaj Komisije za izmenu i dopunu Statuta Društva. Skupštini je takode podnet i predračun prihoda i rashoda Društva za 1967. godinu. Posle podnetih izveštaja razvila se vrlo živa diskusija koja se najvećim delom odnosila na izmenu i dopunu Statuta. Pošto je Skupština usvojila sve izveštaje data je razrešnica starom Izvršnom odboru. Na osnovu preporuka i saglasnosti sekretarijata iz republika u novi Izvršni odbor ušli su: kao predsednik, general pukovnik dr Gojko Nikoliš, potpredsednici dr Drago Mušić i dr Radoje Tadić, sekretari dr Vladimir Grujić i asistent Srebrica Knežević, blagajnik dr Zoran Sretenovići i članovi prof. dr Stjepan Rapić, prof. dr Mihajlo Protić, prof. dr Tvrtko Švob, dr Risto Brezjanin, i dr Nikola Korin.

bivši sekretar društva

Dr Dragoljub DIVLJANOVIĆ

PROBLEMATIKA I RAD XVII NAUČNOG SASTANKA ISTORIČARA ZDRAVSTVENE KULTURE JUGOSLAVIJE

Svake godine istoričari zdravstvene kulture Jugoslavije održavaju svoj redovni naučni sastanak na kome sumiraju svoja istraživačka dostignuća. Ovi tradicionalni sastanci organizuju se svakoga puta u drugoj sekciji i posvećeni su jednoj glavnoj temi. Tako je i ovogodišnji sastanak, sedamnaesti po redu, održan od 14—18 septembra u Rogaškoj Slatini.

U jednom od naših najbolje uređenih prirodnih lečilišta okupili su se stručnjaci i naučnici sa naših medicinskih, farmaceutskih, veterinarskih i filozofsko istorijskih fakulteta, kao i iz muzeja, instituta i drugih, pretežno zdravstvenih ustanova da raspravljaju o problematici *Istorijskog razvoja prirodnih lečilišta i kupališta u Jugoslaviji*.

U svečanoj dvorani Zdravilišnog doma XVII Naučni sastanak je otvorio, pozdravio i podvukao njegov značaj predsednik, general pukovnik dr Gojko Nikoliš.

Poseban događaj u okviru ovoga sastanka predstavljala je i proslava osamdesetogodišnjice života i rada mr. ph. Franca Minarika. Prvi se toplim rečima obratio slavljenu predsednik dr Gojko Nikoliš a zatim u ime Balneološkog instituta dr Rudolf Leskovar, direktor Zdravilišća u Rogaškoj Slatini i u ime Farmaceutskog društva Slovenije sanitetski pukovnik dr Albin Pod-

vršić. U ime Farmaceutškog fakulteta u Beogradu, Srpske akademije nauka i umetnosti, kao i u ime Matice Srpske u Novom Sadu uručio je čestitke akademik dr Jovan Tucakov. Na kraju, u ime Farmaceutskog društva Srbije, dr mr. ph. Voja Marjanović, kao i prethodnici poželeo je dalji uspešan rad jubilaru.

Posle ovog kratkog svečanog dela (jer je posebna svečanost sa prigodnim ceremonijama održanja 17. septembra u Mariboru) u manjoj sali gde je bilo omogućeno prikazivanje ilustracija otvoren je radni deo sastanka kome je predsedavao potpredsednik dr Drago Mušić (u Rog. Slatini).

Prvo predavanje pod naslovom *O nekim manje poznatim podacima za neka prirodna lekovita vrela iz prve polovine 19. veka* održao je mr. ph. Minarik. Iscrpno i dokumentovano autor je iznosio rezultate svojih istraživanja osvežavajući ih veoma interesantnim ilustracijama.

Najveći broj referata bio je iz Slovenije. Tako je dr M. Karlin (Ljubljana) prijavio četiri, dr D. Mušić dva, *Iz prošlosti Dolenjskih* i posebno *Iz prošlosti Šmarjerskih toplica*; sanitetski pukovnik dr S. Benedik *Rimske Toplice*, dr E. Pertl *Prvih pedeset godina rada lečilišta Slatina Radenci*, dr E. Glaser, *Atomske toplice*, dr R. Leskovar, *Lekovita vrela Slovenije u 16 stoleću* i dr. P. Borisov *Lečenje prirodnim sredstvima u bivšoj Kranjskoj*. Veoma interesantan rad koji je tretirao pretežno savremenu problematiku dala je dr D. Černelić: *Komparativne studije uticaja primorske i visinske klime na alergijsku decu u okviru razvoja klimatskog lečenja*.

O balneoterapiji kao univerzalnom pučko-terapijskom sredstvu u Bosanskoj Krajini govorio je dr A. Nik a dr. B. Novaković je prijavio *Nastanak i razvoj banje Guber Srebrenica*.

Makedoniju su reprezentovala dva rada mr B. Nikolovskog *Katlanovska banja* i *Jedno empirično narodno lečilište pretvoreno u savremeni sanatorijum za tuberkulozu (Lešok)* zajednički rad dr Brezjanina, dr Miloševića i Paunovske.

Iz radne grupe za Rijeku i Istru saopštena su dva priloga. Dr N. Korin saopštio je i prikazao izvanredne ilustracije o prirodnim lečilištima u Istri a dr. S. Jurdana i dr. V. Uremović, *Razvitak Crikvenice kao lečilišta i morskog kupališta*. Dr D. Mirošević iz Splita poslao je rezime rada, *Dokazi o srednjovekovnom antičkom i „zdravstvenom turizmu“ u Dalmaciji* dok drugih radova iz Sekcije za Hrvatsku nije bilo.

Sekciju za Srbiju predstavljalo je nekoliko radova. Jedan od najmlađih članova, st. medicine O. Arsić poslala je rezime rada *Počeci balneologije u Kneževini Srbiji. Sociopsihološki momenti u korišćenju prirodnih lečilišta* bila je tema o kojoj je govorila S. Knežević. Istorijske osvrte na pojedine banje u Srbiji prijavili su dr M. Velimirović, *Brestovačka banja*, dr V. Stojančević *Arandelovačka banja — primer geneze jednog banjskog naselja i njegovog preobražaja od tradicionalnog narodnog lečilišta do modernog balneo-termičkog i rekreativno-turističkog centra SR Srbije* i kao *Prilog istraživanja nastanka narodnih banja u Srbiji* S. Knežević je iznela svoje rezultate o Bivolskoj banji.

Na kraju saopšteni su i ostali radovi u grupi slobodne teme.

Prema izloženom vidi se da je bila bogato zahvaćena problematika glavne teme i tretirana sa različitih stanovišta. Zapaženo je da su pojedinci davali i po dva i više priloga a ovoga puta je bilo i timskoga rada. Oni su dokaz pojačanog interesa i potreba da se u okviru Društva dode do naučnih rezultata. Kako po glavnim, tako i po slobodnim temama XVII Naučni sastanak protekao je u zanku pojačanje aktivnosti društva (ukupno saopšteno i štampano 35 radova). Pored toga treba istaći činjenicu da je ovoga puta nastupilo i nekoliko spoljnih saradnika, koji se, kako vidimo, vrlo uspešno počinju baviti istraživačkim radom i koje bi rado želeli da imamo u našim redovima. Na sastanku je raspravljano o nizu problema i pitanja koja zahtevaju naučni odgovor ili očekuju da budu stavljena u prvi plan izučavanja. Atmosfera ovoga sastanka bila je veoma radna tako da je veliki broj referata saopšten u predviđenom vremenu. Na kraju sastanka je zaključeno da se radovi koji nisu u celini štampani objave u sledećem broju Acta historica.

Na kraju odata je zahvalnost dr Dragu Mušiću, predsedniku Sekcije SR Slovenije, fabrici lekova „Krka“ iz Novoga mesta i Farmaceutskom društvu Slovenije koji su omogućili štampanje *Rezimea radova* na 40 stranica i *zbornika referata* 14 autora iz Slovenije na ukupno 216 stranica.

Činjenica da su svečaniom kao i radnom delu sastanka prisustvovali predstavnici štampe, radija i televizije koji su prikupljali podatke o aktivnosti društva svedoči o interesu javnosti za nove rezultate istorijskih sagledavanja pojedinih problema iz zdravstvenih kulture.

Sekretar Naučnog društva
za istoriju zdravstvene kulture Jugoslavije

Srebrica KNEŽEVIĆ

SVEČANA SEDNICA SEKCIJE ZA ISTORIJU MEDICINE I FARMACIJE SLD

Srpsko lekarsko društvo i Sekcija za istoriju medicine organizovali su proslavu u čast 80-godišnjice života i rada akademika, prof. dr KOSTE TODOROVIĆA, počasnog predsednika Srpskog lekarskog društva i Sekcije za istoriju medicine. Svečanost je održana u prostorijama društva na dan 24. oktobra 1967. godine kojom prilikom je uručena akademiku prof. dr Kostu Todoroviću ZLATNA POVELJA SRPSKOG LEKARSKOG DRUŠTVA.

OD UREDNIŠTVA.

Ovaj broj Acta izlazi u skromnom obliku prvenstveno zbog nedovoljnih finansijskih sredstava kao i zato što je kod izvesnog broja članova opalo interesovanje. Odmah po izlasku ovoga broja pristupiće se spremanju idućeg. Mole se saradnici da što pre pošalju svoje radove, prvenstveno iz oblasti balneologije.